

Tok beslag i mynter rett før auksjon. Ble likevel «den råeste auksjonen» noensinne.

Flere hundre sjeldne mynter og sedler skiftet eiere i helgen. Til sammen ble det handlet for 19,5 millioner kroner, men opptakten til auksjonen inneholdt et uvanlig drama.

Tirsdag 4. mai dukket politiet opp i lokalene til Oslo Myntgalleri. Det resulterte i beslag av ti norske mynter fra middelalderen.

📷 Dan P. Neegaard

Av **Arnfinn Mauren** - **Aftenposten**

Oppdatert i går 21:46

Styreformann Arne Riise hos Oslo Myntgalleri var strålende fornøyd etter helgens to dager lange nettauksjon. De over 1200 objektene hadde en utropspris på totalt 11,5 millioner kroner. De gikk for åtte millioner mer.

– Det er egentlig den råeste auksjonen av alle de 25 auksjonene vi har hatt. Det har vært et klart løft i markedet, sier Riise.

Men den fikk et uvanlig forspill. Fem dager før auksjonen kom politiet på døren. Årsaken var at noen av myntene kunne være kulturminner og dermed statens eiendom.

– Det forelå informasjon som gjorde at vi fryktet at viktige funn som knytter seg til vår felles kulturarv sto i fare for å gå tapt dersom vi ikke handlet fort, forklarer politiadvokat Anders Valen Mørland i Oslo politidistrikt.

Nyere myntfunn er statens eiendom

▸ Alle mynter som blir funnet i dag, skal leveres inn til politiet eller lokale myndigheter. Dette gjelder mynter eldre enn år 1650.

VIS MER ▾

Hevdet mynter manglet dokumentasjon

Under kontrollen hos Oslo Myntgalleri konkluderte politiet med at ti av myntene som skulle auksjoneres manglet såkalt proveniens, det vil si en historisk dokumentasjon på myntens opphav og eierskap.

Disse myntene ble deretter beslaglagt og deponert hos Kulturhistorisk Museum i Oslo.

– Mistanken har knyttet seg til om de stammer fra nylige funn som ikke er blitt meldt til myndighetene, slik man plikter når man finner kulturminner av en viss alder, sier Valen Mørland.

Frykter at de stammer fra nyere funn

Mistanken blir delt av Kulturhistorisk Museum. I en vurdering av de beslaglagte myntene, stilet til politiet, påpekes det at det mangler skikkelig dokumentasjon for flere av myntene.

Det er førsteamanuensis Håkon Roland ved museet som har skrevet vurderingen. Han frykter at myntene kan stamme fra nyere funn som ikke er blitt registrert og innrapportert.

– Funn av slike mynter etter 1905 er innleveringspliktige og statens eiendom i henhold til loven, påpeker han.

Fikk tilbake myntene før auksjonen

For Oslo Myntgalleri var beslaget dramatisk. Styreformann Arne Riise innrømmer også at det ikke var spesielt moro å få politiet på døren.

Oslo Myntgalleri forsøkte å fremskaffe mest mulig dokumentasjon rundt de beslaglagte myntene. Dette klarte mynthandleren så vidt innenfor tidsfristen fredag ettermiddag.

Politiet aksepterte dokumentasjonen for ni av de ti myntene. Disse ble utlevert tidsnok til at de kunne gå under hammeren søndag.

– Dokumentasjonen som Oslo Myntgalleri fremla svekket mistanken, og vi friga derfor de fleste gjenstandene i tide til auksjonen, bekrefter Valen Mørland.

Saken ikke avsluttet – museet bekymret

Men saken er ikke avsluttet, ettersom en av myntene fortatt er i politiets varetekt. Videre undersøkelser vil avgjøre om beslaget blir opprettholdt.

Håkon Roland ved Kulturhistorisk Museum utelukker heller ikke at det kan komme krav fra staten senere. Han opplyser at det vil bli jobbet videre med myntenenes historikk.

Han legger til at det ikke bare er eierskap som er viktig, men også hvordan myntene blir tatt vare på.

– Vi er bekymret for at slike mynter forringes når de er i privat eie og omsettes på det åpne markedet.

Denne skillingsmynten fra første halvdel av 1500-tallet var den mest verdifulle av de beslaglagte myntene. Den gikk under auksjonen for 110. 000 kroner.

 Oslo Myntgalleri/auksjonskatalog

Beslaget kan ha påvirket interessen

Blant de beslaglagte myntene var det fem penninger fra 1200- og 1300-tallet, preget da Magnus Lagabøte, Eirik Magnusson og Håkon Magnusson regjerte i Norge.

– Myntene må betraktes som svært sjeldne, ifølge Håkon Roland ved Kulturhistorisk Museum.

Til sammen gikk de beslaglagte myntene for nesten 400.000 kroner. Den mest verdifulle, en skillingsmynt fra første halvdel av 1500-tallet, ble solgt for 110.000 kroner.

Det var imidlertid langt høyere temperatur under andre deler av auksjonen. Den inkluderte blant annet antikke mynter og eldre norske sedler.

– Jeg er glad for at vi fikk tilbake de fleste av myntene. Men det var nok noen som fikk med seg beslaget, og det kan ha påvirket interessen, sier Arne Riise hos mynthandleren.

Tusenlapp gikk for over én million

Beslaget la imidlertid ingen demper på resten av auksjonen. Det gjaldt ikke minst auksjonens høydepunkt, en norsk tusenlapp fra 1892.

Det står tusen kroner på den, men søndag ble den kjøpt for 1,25 millioner kroner.

Oslo Myntgalleri/auksjonskatalog

Tusenlappen er lett falmet, litt skitten og ugyldiggjort med seks hull. Likevel var utbudsprisen 750.000 kroner. Til slutt ble den solgt for 1,25 millioner kroner til en norsk kjøper.

– Det er den eldste norske tusenlappen vi kjenner til. Tusen kroner var jo mye penger i 1892, og det ble bare laget noen få tusen av dem på den tiden. Derfor er de veldig sjeldne, forteller Riise.